

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА АКУШЕРСТВА, ГІНЕКОЛОГІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ СІМ'Ї**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового медичного
інституту

_____ Андрій ЛОБОДА
“ ____ ” _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

циклу тематичного удосконалення

**«Лапароскопічні методи діагностики та лікування в акушерстві
та гінекології»**

галузь знань – 22 «Охорона здоров'я»

спеціальність – 222 «Медицина»

освітній рівень - повна вища освіта

кваліфікація - Лікар

Форма навчання змішана

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг, години	Аудиторні заняття, години		
	Лекції	Практичні	Семінарські
78	8	58	12

Розробники: к.мед.н., доцент С. А. Сміян

Затверджено на методичному засіданні кафедри, протокол № 4 від 20 листопада 2023 р.

Пояснювальна записка

Цикл тематичного удосконалення «Лапароскопічні методи діагностики та лікування в акушерстві та гінекології» розрахований на лікарів акушерів-гінекологів, які працюють у акушерсько-гінекологічному стаціонарі, надають медичну допомогу вагітним, породіллям та жінкам з гінекологічною патологією, і яким доводиться займатися діагностикою, диференціальною діагностикою, лікуванням та профілактикою акушерсько-гінекологічної патології.

Цикл проводиться з метою поглиблення професійних знань, умінь та практичних навичок лікарів в питаннях надання невідкладної допомоги в акушерсько-гінекологічній практиці.

Зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних знань і практичних навичок, необхідних лікарю акушеру-гінекологу для діагностики, лікування та профілактики гінекологічної патології.

Для визначення рівня знань курсантів та ступеня опанування ними практичних навичок передбачено такі види контролю: вхідний контроль знань, поточні тест-контролі, заключний контроль знань та участь у підсумковій конференції.

Курсантам, які успішно склали усі види контролю, видається свідоцтво встановленого зразка.

1. Цілі та задачі дисципліни, її місце в навчальному плані та роль у підготовці спеціаліста

1.1 Цілі дисципліни, її місце в системі підготовки спеціаліста

Мета: набуття і вдосконалення навичок лапароскопічної техніки в гінекологічній практиці - діагностиці, основних хірургічних втручаннях при гінекологічних захворюваннях.

1.2 Задачі вивчення дисципліни, формування знань і вмінь

Підвищення професійної підготовки лікаря- акушера-гінеколога шляхом застосування сучасних відеолапароскопічних методик діагностики та лікування захворювань органів малого тазу та безпліддя.

**По закінченню циклу тематичного удосконалення
лікар-акушер-гінеколог повинен знати:**

- сучасний стан відеолапароскопічної хірургії в Україні та світі, її можливості і перспективи розвитку;
- основи клінічної анатомії органів малого тазу, черевної порожнини з урахуванням особливостей ендовідеохірургічних втручань;
- показання та протипоказання до ендовідеохірургічних операцій;
- клініко-анатомічне обґрунтування доступів до органів малого тазу;
- відеолапароскопічну картину гострих та хронічних захворювань органів малого тазу;
- показання до конверсії;
- методи профілактики та лікування основних ускладнень, специфічних для ендовідеохірургічних операцій.

**По закінченню циклу тематичного удосконалення
лікар-акушер-гінеколог повинен уміти:**

- визначити переносимість хворим лапароскопічного втручання;
- зібрати ендовідеохірургічну стойку та підготувати необхідний інструментарій;
- обрати оптимальне розташування на черевній стінці порту для оптичної системи та портів для маніпуляторів;
- виконати діагностичну лапароскопію;
- виконувати етапи лапароскопічної цистектомії яєчників, лапароскопічної консервативної міомектомії, лапароскопічної фімбріопластики та фімбріолізісу, лапароскопічний дриллінг яєчників, лапароскопічне дренування черевної порожнини;
- накладати екстракорпоральний та інтракорпоральний шов;
- усунути окремі ускладнення, що виникають під час ендовідеохірургічного втручання (внутрішньочеревна кровотеча, кровотеча із проколів черевної стінки) та визначити показання до конверсії.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Проведення лекційних занять з використанням мультимедійної презентації, відео-матеріалів. Проведення практичних занять за визначеними темами.

Серед інших методів навчання при вивченні циклу тематичного удосконалення «Лапароскопічні методи діагностики та лікування в акушерстві та гінекології» залежно від етапу навчання застосовують наочні методи (ілюстрація), метод підготовки до вивчення нового матеріалу та вивчення нового матеріалу, його закріплення у вигляді питань для самоконтролю, тестових завдань, кейс-методів, пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, частково-пошукові, дослідницькі методи та роботу в операційній під керівництвом викладача.

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
циклу тематичного удосконалення:

" Лапароскопічні методи діагностики і лікування в гінекології"

Коди та найменування курсів та розділів програми		Кількість навчальних годин			
		Всього	Лекції	Семінари	Практичні заняття
1.	Історія розвитку ендохірургії. Поняття ендоскопічної хірургії, поняття малоінвазивної хірургії. Переваги та недоліки ендохірургії, її перспективи.	2		2	
2.	Загальний устрій ендовідеохірургічної стойки. Правила безпеки при роботі з ендовідеоскопічним обладнанням.	8	2		6
3.	Передстерилізаційна обробка та стерилізація ендохірургічного обладнання.	4	2		2
4.	Робота з ендоскопічними інструментами для утримання та видалення органів і тканин.	2		2	
5.	Робота з інструментарієм для дисекції тканин.	6			6
6.	Робота з інструментарієм для коагуляції.	6			6
7.	Робота з інструментарієм для сшивання тканин. З'єднання тканин. Сучасні шовні матеріали.	8	2		6
8.	Показання та протипоказання для відеолапароскопічних втручань. Забезпечення їх безпеки.	6	2	2	2
9.	Діагностична лапароскопія	6	-		6
10.	Лапароскопічне видалення кист яєчників	10			10
11.	Лапароскопічна корекція трубно-перитонеального безпліддя	6		2	4
12.	Лапароскопічні втручання при зовнішньому ендометріозі	6		2	4
13.	Лапароскопічна консервативна міомектомія, лапароскопічна асистенція вагінальній гістеректомії	6		2	4
	Іспит	2	-	-	2
	Всього	78	8	12	58

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ
" Лапароскопічні методи діагностики і лікування в гінекології"

№	Тема лекції	Кількість годин
1	Устрій ендовідеохірургічної стойки.	2
2	Передстерилізаційна обробка та стерилізація ендохірургічного обладнання.	2
3	Хірургічний шов. Сучасні шовні матеріали.	2
4	Забезпечення безпеки ендовідеохірургічних втручань.	2
	Всього	8

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
циклу тематичного удосконалення
«Лапароскопічні методи діагностики і лікування в гінекології»

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Історія розвитку ендохірургії. Поняття ендоскопічної хірургії, поняття малоінвазивної хірургії. Переваги та недоліки ендохірургії, її перспективи.	2
2	Робота з ендоскопічними інструментами для утримання та видалення органів і тканин.	2
3	Показання та протипоказання для відеолапароскопічних втручань. Забезпечення їх безпеки.	2
4	Лапароскопічна корекція трубно- перитонеального безпліддя	2
5	Лапароскопічні втручання при зовнішньому ендометріозі	2
6	Лапароскопічна консервативна міомектомія, лапароскопічна асистенція вагінальній гістеректомії	2
	Всього	12

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
циклу тематичного удосконалення
" Лапароскопічні методи діагностики і лікування в гінекології"

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Загальний устрій ендовідеохірургічної стойки. Правила безпеки при роботі з ендовідеоскопічним обладнанням.	6
2	Передстерилізаційна обробка та стерилізація ендохірургічного обладнання.	2
3	Робота з ендоскопічними інструментами для утримання та видалення органів і тканин.	
4	Робота з інструментарієм для дисекції тканин.	6
5	Робота з інструментарієм для коагуляції.	6
6	Робота з інструментарієм для сшивання тканин. З'єднання тканин. Сучасні шовні матеріали.	6
7	Показання та протипоказання для відеолапароскопічних втручань. Забезпечення їх безпеки.	2
8	Діагностична лапароскопія	6
9	Лапароскопічне видалення кист яєчників	10
10	Лапароскопічна корекція трубно-перитонеального безпліддя	4
11	Лапароскопічні втручання при зовнішньому ендометріозі	4
12	Лапароскопічна консервативна міомектомія, лапароскопічна асистенція вагінальній гістеректомії	4
	Іспит	2
	Всього	58

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Акушерство та гінекологія: у 4 томах. — Том 4. Оперативна гінекологія: підручник (ВНЗ IV р. а.) / В.М. Запорожан, Т.Ф. Татарчук, І.З. Гладчук та ін.; за ред. В.М. Запорожана. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2014.- 696 с.
2. Базові лапароскопічні навички в хірургії. Кравців М., Дудченко М.О. Вид-во Магнолія, 2006.-248 с.
3. Ендоскопічні методи в діагностиці та лікуванні гінекологічних захворювань. Залізняк В.О. 2014
4. Atlas of Pelvic Anatomy and Gynecologic Surgery / Атлас анатомії таза й гінекологічної хірургії. Michael S. Baggish & Mickey M. Karram. -Вид-во: Elsevier, 2020.-1456 р.
5. Первинний рак маткових труб: монографія / А. М. Романюк, Н. І. Гирявенко, М. С. Линдін, В. В. Сікора ; за заг. ред. А.М. Романюка. — Суми : СумДУ, 2019. — 110 с.
6. Сучасні підходи до діагностики та лікування доброякісних пухлин яєчників: навч. посіб. / В. І. Бойко, Н. В. Калашник, А. В. Бойко. — Суми : СумДУ, 2019. — 267 с.
7. Акушерство і гінекологія: у 2 книгах. Книга 2. Гінекологія: підручник / В.І. Грищенко, М.О. Щербина, Б.М. Венцківський та ін. — 3-є видання. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина»: 2020, 3-є (стереотипне).- 376 с.
- 8USMLE Step 2 СК: Obstetrics/Gynecology: Lecture Notes / Editors W.G. Cvetnic, E. Pino. — New York : Kaplan, 2019. — 291 р.

9. Кесарів розтин у сучасному акушерстві: навч. посіб. / Н. В. Калашник, В. І. Бойко ; Ред. Н.В. Лисогуб. — Суми : СумДУ, 2016. — 72 с.
10. Оперативна гінекологія: навч. посіб. / Ю. С. Паращук, М. Г. Грищенко, В. Ю. Паращук, Р. А. Сафонов. — Х. : Харківський нац. мед. ун-т, 2017. — 132 с.
11. Акушерські кровотечі: навч. посіб. / В. І. Бойко, Т. В. Бабар. — Суми : СумДУ, 2017. — 118 с.
12. Акушерство та гінекологія: навч. посіб. / М. А. Болотна, В. І. Бойко, Т. В. Бабар. — Суми : СумДУ, 2018. — 307 с.
13. Hacker and Moore's Essentials of Obstetrics and Gynecology/ N. F. Hacker, J. C. Gambone, C. J. Nobel. — 6th edition. — Philadelphia : Elsevier, 2016. — 497 p.
14. Акушерство і гінекологія: підручник: у 2-х кн. Кн.1 : Акушерство / В. І. Грищенко, М. О. Щербина, Б. М. Венцківський та ін. ; за ред.: В.І. Грищенка, М.О. Щербини. — 3-тє вид., випр. — К. : Медицина, 2017. — 424 с. + Гриф МОЗ, Гриф МОН.
15. Акушерство і гінекологія: підручник: у 2-х кн. Кн.2 : Гінекологія / В. І. Грищенко, М. О. Щербина, Б. М. Венцківський та ін. ; за ред.: В.І. Грищенка, М.О. Щербини. — 2-ге вид., випр. — К. : Медицина, 2017. — 376 с. + Гриф МОЗ, Гриф МОН.
16. Obstetrics and gynecology: in two volumes: textbook. Vol.2 : Gynecology / V. I. Gryshchenko, M. O. Shcherbina, B. M. Ventskivskyi etc. ; edit. by: V.I. Gryshchenko, M.O. Shcherbina. — 2-nd edition. — К. : AUS Medicine Publishing, 2018. — 352 p. + Гриф МОЗ.

Накази міністерства охорони здоров'я рекомендовані для підготовки

1. Від 23.12.2008 №771 Про затвердження Інструкції про порядок застосування допоміжних репродуктивних технологій.
2. Клінічний протокол “ТАКТИКА ВЕДЕННЯ ПАЦІЄНТОК з ЛЕЙОМІОМОЮ МАТКИ” (2022) file:///C:/Users/user/Downloads/2022_12_26_kn-lm%20(1).pdf
3. Клінічний протокол “ТАКТИКА ВЕДЕННЯ ПАЦІЄНТОК з ГЕНІТАЛЬНИМ ЕНДОМЕТРІОЗОМ” №319, 2016.
4. Постанова 00953. Синдром полікістозних яєчників (СПКЯ). <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00953&format=pdf>

Список додаткової літератури

1. Obstetrics and gynecology: in two volumes: textbook. Vol.1 : Obstetrics / V. I. Gryshchenko, M. O. Shcherbina, B. M. Ventskivskyi etc. ; edit. by: V.I. Gryshchenko, M.O. Shcherbina. – 2-nd edition. – К. : AUS Medicine Publishing, 2018. – 392 p.
2. Guidelines Obstetrics / A. Senchuk, I. Chermak, I. Ventskivska, D. Martynova, V. Boyko. – Private Higher Educational Establishment «Kyiv Medical University», 2020. – 204 p.
3. Guidelines Pathological obstetrics / A. Senchuk, I. Chermak, I. Ventskivska, D. Martynova, V. Boyko. – Private Higher Educational Establishment «Kyiv Medical University», 2021. – 210 p.
4. Williams Obstetrics by F.Gary Cunningham, 26th edition: 2022 -McGraw-Hill Education.-3745 p.
5. Obstetrics/Gynecology: Lecture Notes / Editors W.G. Cvetnic, E. Pino. – New York : Kaplan, 2019. – 291 p.
6. Obstetrics / I.Z. Gladchuk, I. A. Ancheva. – Vinnytsia, Nova Knyha 2021. – 282 p.
7. William Gynecology, Fourth Edition by Barbara L. Hoffman, John O.Schorge, Lisa M. Halvorson, Cherine A. Hamid, Marlen M. Corton, Joseph I. Schaffer. Mc Graw-Hill Education. New York. 2020.- 1323 p.
8. Te Linde's Operative Gynecology. Twelve edition. Victoria L. Handa, Linda Van Li. Hardcover edition. New York, 2019. - 339 p.
9. Oxford Texbook of Obstetrics and Gynecology / Sabaratram Arulkumaran, Wiliam Ledger, Lynette Denny, Stergios Doumouchsis – Oxford University Press, 2020, 928 p.

10. Pragmatic obstetrics and gynecology: підручник англійською мовою Markin L.B., Zimenkovsky A.B., Podolskyi Vol.V. and other, LNMU name after Danylo Halytsky, 2021. – 236 p.

Інформаційні ресурси, що містять матеріали для підготовки

1. «Международна академія сучасної медичної освіти» (МАСМО) <https://edumed.org.ua>
2. Центр хірургічних інновацій <https://www.isurgery.com.ua>
3. «Український медичний часопис» <https://www.umj.com.ua>
4. Журнал «МІЖНАРОДНИЙ ЖУРНАЛ ПЕДІАТРІЇ, АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ»
<http://medlib.dp.gov.ua/jirbis2/ua/medical-periodes/fond-publications-list/231-mizhnarodnij-zhurnal-pediatrici-akusherstva-ta-ginekologiji.html>
5. Журнал «Актуальні питання педіатрії, акушерства та гінекології»
<https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/act-pit-pediatr>

Розробник: к. мед. н., доц. С. А. Сміян